

**«8D05101-Биология» білім беру бағдарламасы философия докторы (PhD)
ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған Барбол Бекжан
Ісенбайұлының «Жайық-Каспий суалабы кәсіптік балықтарының
паразитофаунасы» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына**

Пікір

Балықтардың паразитофаунасы экожүйелердің қалыптасуында маңызды рөл атқарып, балықтардың денсаулығына, саны мен көбеюіне әсер етеді. Жайық-Каспий суалабы, құнды балық қорлары шоғырланған акватория болып есептелінгендіктен, паразиттер балықтардың тауарлық сапасын төмендетіп, балықтардың жампай қырылуына алып келе отырып айтарлықтай экономикалық шығын келтіруі мүмкін. Аталмыш суалап су айдындарының алуантүрлілігімен және балықтардың маусымдық миграциясымен ерекшеленеді, бұл күрделі және бірегей паразиттік қауымдастықтардың қалыптасуына ықпал етеді.

Паразитофаунаны зерттеу биологиялық және экологиялық үдерістерді терең түсінуге, сондай-ақ балық шаруашылығы жүйелерінің биологиялық қауіпсіздігін және тұрақтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Алайда Жайық, Қығаш өзендері мен Каспий теңізінің қазақстандық секторындағы кәсіптік маңызы бар балықтардың паразитологиялық деректері жеткіліксіз. Осыған байланысты аталған су айдындарындағы балықтардың паразитофаунасын кешенді зерттеу - биоресурстарды сақтау және өңірдегі балық шаруашылығын дамыту үшін өзекті әрі маңызды міндет болып табылады. Б.І.Барболдың диссертациялық жұмысы осы мәселені шешуге бағытталған.

Жұмыс «ҚазҒЗВИ» ЖІПС-нің паразитология және микология зертханасы базасында бірқатар ғылыми-техникалық бағдарламалар, гранттар және келісімшарттық жобалар аясында орындалған.

Б.І.Барбол далалық экспедициялар кезінде үлкен көлемдегі ихтиологиялық және паразитологиялық материалдар жинай алды, зертханалық өңдеу мен алынған деректердің мұқият талдауды жүзеге асыра алды. Зерттеу жұмыстарын жүргізу барысында нәтижелер жүйеленіп, ғылыми жарияланымдар мен диссертациялық жұмыста көрініс тауып отыр.

Диссертациялық жұмысты орындау барысында ізденуші кәсіби деңгейін едәуір арттырып, толыққанды ғалым ретінде қалыптасуға мүмкіндік беретін барлық қажетті дағдыларды меңгерді.

Диссертациялық жұмыста Б.І.Барбол Жайық-Каспий суалабы кәсіптік ихтиофаунасының түрлік құрамын және бірқатар құнды балық түрлерінің популяциялық құрылымын жан-жақты зерттеген. Толық көлемді паразитологиялық зерттеулер жүргізіліп, Жайық пен Қығаш өзендерінде және Каспий теңізінің қазақстандық секторында айналымда жүрген паразиттік кешендер туралы тың деректер ала алды. Алғаш рет майшабак тұқымдас балықтардағы спецификалық мазокроздың автохтонды табиғи ошағының қызметі анықталып, көз дигенеидозды инвазияларының тұрақты аллохтонды

ошақтарын тіркеді. Сондай-ақ аборигенді теңіз көксеркесі мен натурализацияланған сингильдің паразиттерінің түрлік құрамы мен биологиялық көрсеткіштері алғаш рет анықталды.

Зерттеу нәтижелері бойынша өзге де ғалымдармен бірлесе отырып, жиырмаға жуық ғылыми жарияланым дайындалып, жарияланды. Оның ішінде 5 мақала Scopus және Web of Science мәліметтер базасында индекстелетін жоғары импакт-факторлы журналдарда, сондай-ақ уәкілетті орган ұсынған басылымдарда 5 мақала жарық көрген. Ізденуші түрлі деңгейдегі ғылыми конференцияларда бірнеше рет баяндамалар жасады.

Қорғауға ұсынылып отырған «Жайық–Каспий суалабы кәсіптік балықтарының паразитофаунасы» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс логикалық тұрғыда аяқталған, әдістемелік жағынан негізделген ғылыми еңбек болып табылады және барлық қойылатын талаптарға толық сәйкес келеді.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде Б.І.Барболға «8D05101 – Биология» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін беруге лайық деп санаймын.

Отандық ғылыми кеңесші:

"КазҒЗВИ" ЖШС Бас

директорының ғылым

жөніндегі орынбасары,

ветеринария ғылымдарының

докторы, профессор

Қолын растаймын:

"КазҒЗВИ" ЖШС Бас

ғалым хатшы, б.ғ.к.

Абдыбекова А.М.

Тлегенова Ж.Ж.